

ОЗНАКИ ПОДАТКОВОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Р.Н. Пекар

здобувач наукового ступеню в галузі права

Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ

Питання підстав юридичної відповідальності за вчинення правопорушення є надзвичайно важливим для будь-якої галузі права. Тільки при наявності законодавчо встановлених підстав особу може бути притягнуто до відповідальності, та до неї можуть бути застосовані заходи податкового примусу. Окрім того, однією з найпоширеніших помилок, які допускають уповноважені органи під час прийняття рішення про притягнення до відповідальності правопорушника є помилкова кваліфікація діяння, неправильне встановлення ознак які характеризують те чи інше діяння як протиправне.

Нормативною підставою притягнення юридичних осіб до відповідальності за вчинення податкових правопорушень є наступні нормативно-правові акти: Податковий кодекс України [1], Закон України «Про державну податкову службу», наказ Державної податкової інспекції України «Про затвердження Інструкції про податковий кредит» та інші.

Підстави правопорушення в теорії права поділяють на юридичні та фактичні. Під юридичними підставами мається на увазі сукупність юридичних норм, які визначають те чи інше діяння як правопорушення. Фактичними підставами правопорушення є вчинення певного діяння (дії або бездіяльності), яке в законодавстві визначається як протиправне. На наш погляд, найбільш вірною є точка зору вчених, які вказують, що підставою застосування до

юридичної особи таких заходів відповідальності як штраф, пеня або вилучення отриманого (нарахованого) прибутку є скоєння податкового правопорушення.

Правопорушення – це суспільно шкідливе неправомірне (протиправне) винне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, яке тягне за собою юридичну відповідальність. Будь яке правопорушення характеризується такими ознаками, як суспільна шкідливість, протиправність, винність, караність, та може бути виражено у формі дії або бездіяльності.

Податкове правопорушення – це протиправне, винне діяння (дія чи бездіяльність) платника податку, в тому числі і податкового агента, контролюючого та іншого органу, банку, їх службової особи, що посягає на соціальні цінності у сфері оподаткування (систему податків, права та свободи платників податків, порядок ведення бухгалтерського обліку та звітності, контрольні функції податкових органів), що призводить до ненадходження коштів до бюджетів чи державних цільових позабюджетних фондів і за яке встановлена фінансово-правова відповідальність [2, с. 13].

Слід розрізняти податкові правопорушення та правопорушення у сфері оподаткування. Правопорушення у сфері оподаткування – це протиправні, винні діяння суб'єктів податкових відносин (суб'єкта оподаткування, органу, що здійснює податковий контроль, іншого органу та (або) їх службових осіб тощо), що полягають у невиконанні або неналежному виконанні правил, установлених нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у сфері оподаткування [3]. В даному визначенні податкове правопорушення розуміється в широкому сенсі, тобто правопорушення за яке застосовуються заходи кримінальної, адміністративної та фінансової відповідальності.

В Податковому кодексі України передбачено визначення податкового правопорушення. Згідно із п. 109.1. ст. 109, податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих

органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених цим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. [1, п. 109.1 ст. 109].

Як вбачається із наданого легального визначення, винність та суспільно шкідливі наслідки не є обов'язковими ознаками податкового правопорушення. Законодавство визначає наступні ознаки податкового правопорушення:

- це діяння є протиправним;

- суб'єктами податкового правопорушення є платники податків, податкові агенти, посадові особи платників податків, або податкових агентів, посадові особи контролюючих органів;

- діяння повинно призвести до невиконання, або неналежного виконання вимог, установлених Податковим кодексом, або іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Незважаючи на те, що таке визначення є легальним, воно не може прийматися як беззаперечний науковий термін, оскільки, зрозуміло, що воно має формальний характер та не відображає сутнісних характеристик податкового правопорушення. В той же час, об'єктом вивчення правових наук є норми законодавства, тому цілком доречним буде здійснення всебічного аналізу законодавчого визначення податкового правопорушення, та вироблення рекомендацій спрямованих на його вдосконалення.

Література

1. Податковий кодекс України : за станом на 02.12.2010 р. : прийнятий 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13. – ст. 112

2. Коментар до законодавства про фінансово-правові санкції. /Авт. коментар Е.С. Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 416 с.

3. Усенко Р. А. Фінансові санкції за законодавством України : монографія / Р. А. Усенко ; відп. ред. Д. М. Лукьянець. – К. : Дакор : КНТ, 2007. – 164 с.